

N:o 3.

Ank. till Riksd. kansli den 11 februari 1898, kl. 2 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel, innefattande anslagen till justitiedepartementet.

(1:a U. A.)

Ordinarie anslag.

Fängvården.

1:o. I propositionen angående statsverkets tillstånd och behof den 15 januari 1898 har Kongl. Maj:t i punkten 1:o under andra hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att minska bestämda anslaget till fångars vård och underhåll med belopp, motsvarande å detta anslag nu anvisade arfvoden till predikanten vid centralfängelset och kronohäktet å Norrmalm, tillhopa 1,700 kronor.

*Angående
minskning
af bestämda
anslaget till
fångars
vård och
underhåll.*

[1.]

Enligt hvad statsrådet och chefen för justitiedepartementet till det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokoll anført, hade, sedan centralfängelset å Norrmalm och det dermed förenade kronohäktet blifvit under år 1896 indragna, aflöningen till den vid samma fängelser anställde predikant jemlikt Kongl. Maj:ts beslut den 29 januari 1897 med derpåföljande april månad upphört att utgå. För nämnda befattning vore emellertid å *bestämda anslaget till fångars vård och underhåll* uppförda arfvoden, vid centralfängelset med 1,400 kronor och vid kronohäktet med 300 kronor.

Bih. till Riksd. Prot. 1898. 4 Saml. 1 Afd. 3 Häft. (N:o 3.)

I enlighet med hvad Kongl. Maj:t föreslagit, hemställer utskottet,

att Riksdagen må minska bestämda anslaget till fångars vård och underhåll med belopp motsvarande å detta anslag nu anvisade arvoden till predikanten vid centralfängelset och kronohäktet å Norrmalm, tillhoppa 1,700 kronor.

Angående
anställande
af ett prester-
ligt biträde
vid fängel-
serna å Lång-
holmen.

[2.]

2:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att å bestämda anslaget till fångars vård och underhåll till ett presterligt biträde vid fängelserna å Långholmen uppföra ett arvode af 2,400 kronor, deraf, enligt grunderna för den af Riksdagen antagna aflöningsstat för en del tjenstemän vid fångvårdsanstalterna, en fjerdedel skulle utgöra tjenstgöringspenningar.

Till statsrådsprotokollet har departementschefen erinrat, hurusom, i enlighet med den af Rikets Ständer vid 1862—1863 årens riksdag fastställda aflöningsstat för fångvården, allt sedan nämnda tid predikantsbefattningarna vid centralfängelset och kronohäktet å Långholmen hade handhåfts af en person, men att för tillfälligt afhjelpande af förefintligt behof af ökade presterliga krafter vid nämnda fängelser Kongl. Maj:t, på framställning af fångvårdsstyrelsen, genom bref den 12 februari 1897 för de åtta sista månaderna af nämnda år utaf förslagsanslaget till fångars vård och underhåll ställt till styrelsens förfogande ett belopp af 200 kronor i månaden, hvarjemte Kongl. Maj:t den 31 december 1897 medgifvit, att jemväl för år 1898 finge för samma ändamål från berörda anslag månatligen utbetalas enahanda belopp.

Till stöd för omförmälda framställning hade, enligt hvad departementschefen vidare förmält, fångvårdsstyrelsen åberopat en af direktören vid centralfängelset å Långholmen till styrelsen aflåten skrifvelse, deruti anförts, hurusom det ålåge den vid dessa fängelser anstälde predikanten, bland annat, att hvarje helgdag predika såväl i båda fängelserna som å sjukhuset, att fyra timmar i veckan meddela undervisning i fångskolorna, att i hvardera fängelset bereda konfirmander till Herrans heliga nattvard, att två dagar hvarje vecka förrätta morgon- och aftonbön i båda fängelserna, att biträda vid bokutlåningen, att föra kyrkoböckerna med dertill hörande in- och utskrifning af fångar till ett antal, som år 1896 uppgick till sammanlagdt 1,019, och slutligen att genom enskilda samtal söka påverka hvarje fånge till hans förbättring, i hvilket syfte predikanten under de sista åtta månaderna af år 1896 aflagt 2,146 cellbesök i centralfängelset och 543 i kronohäktet eller i medeltal 9 för dag i det förra och 2 i det senare fängelset. Direktören hade vidare framhållit, att, huru trägen denna tjenstgöring än varit, det dock visat sig önskligt, att särskildt fångarne å kronohäktet, der under 1896

varit intagna ej mindre än 512 personer, till stor del bestående af yngre förbrytare från hufvudstadens sämsta lager, komme i åtnjutande af än flera besök af själasörjaren; att emellertid dennes åligganden redan vore så betungande, att de ej kunde fyllas af en enda person, utan att vare sig tjensten blefve i någon mån eftersatt eller tjensteinnehafvaren inom kort öfveranstängdes, samt att de frivilliga krafter, som på senare tid verkat inom fängelset, ej kunnat i synnerlig grad minska krafvet på ökad presterlig hjälp.

Utom hvad sålunda blifvit anfördt hade fångvårdsstyrelsen erinrat, att vid tiden för fastställandet af omförmälda aflöningsstat några enrumsfångar icke funnits förvarade vid det större straffängelset å Långholmen; att kronohäktet derstädes då endast inrymt 60 celler; att centralfängelset å Långholmen nu vore försedt, utom med 300 nattceller för gemensamhetsfångar, med 200 och kronohäktet likaledes med 200 dagceller för enrumsfångar; att vidare enrumsstraffet genom lagen den 29 juli 1892 blifvit utsträckt från två till fyra år; att enrumsfänge kräfde en helt annan och personligen mera ingripande behandling än gemensamhetsfänge; samt att med afseende härå det vore uppenbart, att *en* person omöjligen kunde på ett tillfredsställande sätt vid de båda nämnda fängelserna fullgöra alla de presterliga åligganden, som af fångpredikanten kräfdes.

Då behovet af ökad presterligt biträde vid fängelserna å Långholmen vore en nödvändig följd af den numera genomförda utsträckningen af cellstraffets användning och den deraf föranledda förändringen i dessa fängelser, hvarigenom, såsom fångvårdsstyrelsen erinrat, dagcellernas antal derstädes ökats från 60 till 400, samt detta behof sålunda icke vore af öfvergående beskaffenhet, utan komme att qvarstå äfven i framtiden, ansåge departementschefen, att, på sätt fångvårdsstyrelsen i skrifvelse den 28 september 1897 förordat, det för ändamålet erforderliga arfvode borde uppföras på ordinarie stat. I fråga om arfvodets belopp hade styrelsen, med hänsyn dertill att utväg antagligen skulle kunna beredas att anordna tjenstebostad för nämnda biträde i kronans hus å Långholmen, ansett detsamma kunna bibehållas vid nu utgående 200 kronor i månaden, eller 2,400 kronor för år.

Enär utskottet anser de för det presterliga biträdets tillkomst anförda skäl vara öfvertygande och framställningen endast afser att från förslagsanslaget till fångars vård och underhåll till bestämda anslaget till samma ändamål öfverflytta det belopp, som för biträdets aflönande funnits erforderligt, har utskottet funnit sig böra tillstyrka Kongl. Maj:ts ifrågavarande förslag. Då emellertid, enligt hvad i statsrådsprotokollet meddelas, fråga lärers föreliggande om att i kronans hus å Långholmen på det allmännas bekostnad bereda tjenstebostad at ifrågavarande biträde, har utskottet ansett, att vid sådant

fall denna befattningsinnehafvare bör vidkännas något afdrag å arfvodet, hvilket afdrag utskottet ansett skäligen kunna bestämmas till 300 kronor, liksom utskottet funnit det böra uttryckligen föreskrifvas, att han bör vara skyldig att en sålunda anordnad bostad bebo.

På grund af hvad sålunda förekommit hemställer utskottet,

att å bestämda anslaget till fångars vård och underhåll må till ett presterligt biträde vid fängelserna å Långholmen uppföras ett arfvode af 2,400 kronor, deraf, enligt grunderna för den af Riksdagen antagna aflöningsstat för en del tjänstemän vid fångvårdsanstalterna, en fjerdedel skall utgöra tjänstgöringspenningar; dock att, derest tjänstebostad denne befattningsinnehafvare beredes, han skall vara skyldig att densamma bebo och vid sådant fall vidkännas afdrag å berörda arfvode med ett belopp af 300 kronor.

*Angående
aflöningsstat
för
direktören
och
predikanten
vid central-
fängelset i
Göteborg.
[3.]*

3:o. Kongl. Maj:t har i punkt 3:o under andra hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att godkänna det i statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementsärenden den 14 januari 1898 intagna förslag till aflöningsstat för direktören och predikanten vid centralfängelset i Göteborg, upptagande, förutom ålders-tillägg åt direktören med 300 kronor efter fem och ytterligare 200 kronor efter tio år, aflöningar å tillhopa 2,800 kronor, att tillämpas från och med år 1899, med förklarande tillika, att för åtnjutande af de i denna stat upptagna löneförmåner skulle gälla enahanda vilkor, som föreskrifvits för innehafvare af lön å den af Riksdagen förut antagna aflöningsstat för en del tjänstemän vid fångvårdsanstalterna, dock att nuvarande direktören vid centralfängelset finge för åtnjutande af ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, han redan, enligt fångvårdsstyrelsens förordnande, i sådan egenskap derstädes tjänstgjort.

Till statsrådsprotokollet har departementschefen, med erinran derom, att efter centralfängelsets å Norrmalm indragning, skola, jemlikt Kongl. Maj:ts beslut den 31 maj 1895, de qvinliga gemensamhetsfångarna förvaras å centralfängelserna i Göteborg och Norrköping, hvilka för deras emottagande blifvit ändrade och utvidgade, anført, att, sedan öfverflyttningen numera blifvit till fullo genomförd och anordningarna å de nyinredda fängelserna vunnit nödig stadga, tiden syntes vara inne att framlägga förslag till de ändringar i aflöningsstaterna vid dessa fångvårdsanstalter, som af de nya förhållandena påkallades.

Hvad beträffade centralfängelset i Göteborg, hade i följd af uppkommen fråga om detta fängelses indragning aflöningarna till tjänstemännen

derstädes blifvit undantagna från den lönereglering för fångvården, som år 1874 genomfördes, och lemnade oförändrade vid de belopp, som af Riksdagen 1863 beviljats. Sålunda hade upptagits å bestämda anslaget till fångars vård och underhåll för detta fängelse:

till en direktör, lön	kronor 1,500: —
arfvode såsom redogörare och för arbetenas bok- föring	» 500: — 2,000: —
» en predikant, arfvode	kronor 500: —,

hvarjemte direktören bibehållits vid den direktörerna vid straffängelserna dittills tillerkända rätt till andel i fängelsets behållna arbetsinkomst samt ljusanslag. Sedermera hade af 1876 och 1877 årens Riksdagar, på kongl. proposition om löneförbättring åt direktören, medgifvits, att, tills vidare och intill dess tjensten kunde varda indragen eller annan lönereglering blefve faststæld, af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll finge till direktören utgå ett lönetillägg af 500 kronor för år, under vilkor, att förberörda arbetsprovision och ljusanslag upphörde. Likaledes hade vid 1878 års riksdag från nämnda förslagsanslag ett lönetillägg af 300 kronor för år beviljats åt predikanten vid fängelset, till dess indragning eller omreglering af hans tjenst komme att ega rum.

I förberörda skrifvelse den 28 september 1897 hade fångvårdsstyrelsen anført: att, då centralfängelset i Göteborg skulle i sitt nya skick bibehållas för framtiden såsom rikets enda fängelse för qvinliga fångar, som hölles till straffarbete i gemensamhet, lönerna för ifrågavarande båda tjenester nu borde definitivt regleras; att härigenom skulle vinnas särskildt den fördel, att nämnda tjenstemän, som under nuvarande förhållanden tillsatts endast på förordnande, komme att hädanefter tilldelas konstitutorial på sina tjenester och derigenom vinna lika tryggad ställning som deras vederlikar vid andra fängelser, hvarförutan fångvården icke kunde beräkna att i sin tjenst förvärfva och bibehålla dugliga och i allo passande personer; att, hvad anginge direktören vid fängelset, det ålåg denne att, jemte tillsynen i öfrigt öfver fängelset, hafva omvårdnad och ansvar för arbetsdriften derstädes; att, ehuru fångantalet vid fängelset ej torde komma att ställa sig högre än i medeltal inemot femtio, styrelsen dock, med afseende derå, att arbetet vid detta fängelse, som under en lång följd af år bedrifvits med det resultat, att inkomsten deraf ungefärligen motsvarat kostnaderna för fångarnes och fängelsets underhåll, fortfarande syntes komma att blifva lika inkomstgifvande, ansett annan ändring icke böra göras i direktörens aflöningsförmåner, än att det från förslagsanslaget åt honom nu anvisade belopp

500 kronor borde utbytas mot två ålderstillägg att utgå med 300 kronor efter fem och ytterligare 200 kronor efter tio års anställning; att emellertid, på det den nuvarande direktören vid fängelset, hvilken varit i sådan egenskap förordnad sedan 1888, genom berörda utbyte icke måtte för någon tid gå i mistning af inkomst, som han redan åtnjutit, borde, i likhet med hvad som medgifvits för de straffängelsepredikanter och vaktbetjente vid fängvårdsanstalterna, åt hvilka ålderstillägg beviljats af 1882 års Riksdag, bestämmas, att den tid, nämnda direktör redan tjenstgjort i sådan egenskap, skulle honom tillgodoräknas för ålderstilläggs bekommande; samt att predikants-tjensterna vid centralfängelset och länsfängelset i Göteborg syntes böra för framtiden förenas, för att såmedelst vinna större säkerhet att till dessa tjänster erhålla lämplig person, som mera odeladt egnade sig åt fängvården; och hade fängvårdsstyrelsen tillika uppgjort följande förslag till aflöningsstat för direktören och predikanten vid ifrågavarande fängelse:

	Lön.	Arfvode.	Ålderstillägg	
			efter 5 år	efter 10 år.
till 1 direktör, tillika redogörare	1,500 —	500 —	300 —	200 —
» 1 predikant, som derjemte uppbär arfvode såsom predikant vid länsfängelset i Göteborg		800 —		

Slutligen har departementschefen erinrat, att, enligt de bestämmelser, som gälla för åtnjutande af aflöning å den af Riksdagen fastställda stat för en del tjänstemän vid fängvårdsanstalterna, en fjerdedel af innehafvande lön, arfvode och ålderstillägg skulle utgöra tjenstgöringspenningar, som under tjenstledighet icke skulle tillgodokomma löntagaren.

Utskottet, som anser sig böra tillstyrka Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning, hemställer,

att Riksdagen må godkänna det i statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementsärenden den 14 januari 1898 intagna förslag till aflöningsstat för direktören och predikanten vid centralfängelset i Göteborg, upptagande, förutom ålderstillägg åt direktören med 300 kronor efter fem och ytterligare 200 kronor efter tio år, aflöningar å tillhoppa 2,800 kronor, att tillämpas från och med år 1899, med förklarande tillika, att för åtnjutande

af de i denna stat upptagna löneförmåner skola gälla enahanda vilkor, som föreskrifvits för innehafvare af lön å den af Riksdagen förut antagna aflöningsstat för en del tjenstemän vid fängvårdsanstalterna, dock att nuvarande direktören vid centralfängelset må för åtnjutande af ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, han redan, enligt fängvårdsstyrelsens förordnande, i sådan egenskap derstädes tjenstgjort.

4:o. Kongl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att medgifva, det aflöningen till bevakningsbefälhafvaren vid tvångsarbetsanstalten i Norrköping för tiden från och med år 1899 bestämmes till 2,000 kronor såsom lön och ålderstillägg med 300 kronor efter fem och ytterligare 200 kronor efter tio år.

*Angående
aflöning till
bevaknings-
befäl-
hafvaren
vid tvångs-
arbets-
anstalten i
Norrköping.*

[4.]

Departementschefen har härom till statsrådsprotokollet anfört, att, enligt hvad fängvårdsstyrelsen i förberörda skrifvelse den 28 september 1897 anmält, styrelsen såväl tillföre som under nämnda år mottagit framställning om löneförbättring åt bevakningsbefälhafvaren vid ifrågavarande tvångsarbetsanstalt. Denna befattningshafvande åtnjöte, enligt den af Riksdagen antagna lönestat, förutom den samtliga dylika tjenstemän tillkommande förmånen af fri bostad och vedbrand, en årlig inkomst af allenast 1,400 kronor, upptagen i staten som lön, samt ålderstillägg med 200 kronor efter fem och ytterligare 100 kronor efter tio år, under det att i staterna för öfriga centrala fängvårdsanstalter, der det funnits nödigt att anställa bevakningsbefälhafvare, aflöning vore åt dessa uppförd, vid centralfängelserna å Långholmen, i Malmö och å Nya Varfvet samt tvångsarbetsanstalten i Karlskrona med 2,000 kronor såsom lön och 500 kronor såsom arfvode jemte ålderstillägg af 300 kronor efter fem och ytterligare 200 kronor efter tio år, samt vid tvångsarbetsanstalterna i Landskrona och å Svartsjö med 2,000 kronor såsom lön och ålderstillägg af 300 kronor efter fem och ytterligare 200 kronor efter tio år. Då vid anstalten i Norrköping icke såsom vid öfriga nu nämnda centrala fängvårdsanstalter funnes anställd någon fanjunkare eller annan mot honom svarande befattningshafvande, måste äfven, på sätt fängvårdsstyrelsen i sin skrifvelse vidare framhållit, bevakningsbefälhafvaren i Norrköping uträtta åtskilliga bestyr, som annorstädes åläge fanjunkaren. Sedan vid indragningen af centralfängelset å Norrmalm fängvårdsanstalten i Norrköping fått öfvertaga de qvinliga tvångsarbetsfångarna, hade äfven ifrågavarande befälhafvares tjenstgöring blifvit mera betungande än förut dels i följd deraf, att antalet fångar, som under de sista fem år, anstalten användts till centralfängelse, utgjort i

medeltal 70, nu vuxit så, att det för närvarande öfverstege 160, och antagligen komme att för framtiden ytterligare ökas, och dels samt hufvudsakligast derigenom, att qvinliga tvångsarbetsfångar genom sin sinnesbeskaffenhet och motvilja för ordning och arbetsflit stälde långt större fordringar på uppmärksamhet och tillsyn från fängelsebefälets sida än andra qvinnofångar.

På grund af hvad fängvårdsstyrelsen sålunda anför, ansåge departementschefen ifrågavarande tjensteman böra i aflöningshänseende likställas med bevakningsbefälhafvarne vid tvångsarbetsanstalterna i Landskrona och å Svartsjö.

Enär, enligt hvad i statsrådsprotokollet meddelas, sedan nu gällande lönestat för bevakningsbefälhafvare vid fängvårdsanstalten i Norrköping antogs, fångarnas antal derstädes mer än fördubblats, och dessutom fångar af det slag, som numera vid denna anstalt förvaras, enligt fängvårdsstyrelsens uppgift kräfva mer tillsyn och uppmärksamhet än de, som funnos der vid tiden för statens uppgörande, samt på öfriga i statsrådsprotokollet framhållna skäl, anser utskottet billigheten kräfva, att någon ersättning beredes nämnda bevakningsbefälhafvare för det honom numera ålagda drygare arbetet. Med tillstyrkan till Kongl. Maj:ts framställning hemställer utskottet därför,

att Riksdagen må medgifva, det aflöningen till bevakningsbefälhafvaren vid tvångsarbetsanstalten i Norrköping för tiden från och med år 1899 bestämmes till 2,000 kronor såsom lön och ålderstillägg med 300 kronor efter fem och ytterligare 200 kronor efter tio år.

Angående
minskning i
förslags-
anslaget till
fångars
vård och
underhåll.

[5.]

5:o. I afseende å *förslagsanslaget till fångars vård och underhåll* har Kongl. Maj:t föreslagit, att, då den å nämnda anslag med 600 kronor såsom hyresersättning och 100 kronor till vedanslag upptagna godtgörelse till predikanten vid centralfängelset å Norrmalm numera upphört att utgå, förslagsanslaget till fångars vård och underhåll måtte minskas med 700 kronor.

Med tillstyrkan till hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit, hemställer utskottet,

att Riksdagen må minska förslagsanslaget till fångars vård och underhåll med 700 kronor, motsvarande å detta anslag nu anvisade hyresersättning och vedanslag till predikanten vid centralfängelset å Norrmalm.

6:o. Kongl. Maj:t har, under förutsättning, att ofvan omförmälda framställning om fastställande af ny aflöningsstat för direktören och predikanten vid centralfängelset i Göteborg bifalles, i hvilken händelse dessa befattningshafvande icke vidare skulle åtnjuta de från förslagsanslaget till fångars vård och underhåll till dem nu utgående lönetillägg med tillhopa 800 kronor, föreslagit Riksdagen, att nämnda förslagsanslag måtte minskas med ytterligare 800 kronor.

*Angående
ytterligare
minskning i
förslags-
anslaget till
fångars
vård och
underhåll.*

[6.]

Utskottet, som här ofvan under punkt 3:o tillstyrkt bifall till Kongl. Maj:ts framställning om fastställande af omförmälda aflöningsstat, hemställer,

att, vid bifall till hvad utskottet i punkt 3:o föreslagit, Riksdagen må minska förslagsanslaget till fångars vård och underhåll med ytterligare 800 kronor.

Bifalles hvad ofvan hemstälts, kommer bestämda anslaget till fångars vård och underhåll, som nu utgör 497,500 kronor, att upptagas till kronor 499,100: — och förslagsanslaget till fångars vård och underhåll, nu

utgörande 1,043,875 kronor, att upptagas till	» 1,042,375: —
samt fångvårdsanslaget i sin helhet, som nu utgör 1,695,875 kronor, att upptagas till.....	» 1,695,975: —

7:o. I en den 17 december 1897 aflåten proposition har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att bevilja löneförhöjning i form af ålderstillägg åt vaktmästare vid vissa embetsverk i hufvudstaden, deribland högsta domstolen, justitiedepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli, nedre justitirevisionen, justitiekanslersemetet, Svea hofrätt och fångvårdsstyrelsen.

*Angående
proposition
och motion
om för-
höjning
i vissa
vaktmästares
löne-
förmåner.*

Uti en inom Första Kammaren väckt motion (n:o 17) har herr G. Björclin gjort framställning, att Riksdagen vid eventuellt bifall till Kongl. Maj:ts nyssberörda proposition måtte besluta, att äfven vissa andra vaktmästare än de i propositionen afsedda måtte komma i åtnjutande af sådan förhöjning i löneförmåner, som Kongl. Maj:t föreslagit.

Öfver berörda proposition och motion kommer utskottet att framdeles afgifva utlåtande; hvilket utskottet skolat härmed för Riksdagen

anmäla.

8:o. Uti två inom Riksdagen väckta motioner, nemligen (n:o 14) inom Första Kammaren af herr P. Reuterswärd och (n:o 128) inom Andra Kam-

*Angående
två motioner
om för-
höjning i
justitie-
kanslerns
löne-
förmåner.*

Öfver berörda motioner kommer utskottet att framdeles afgifva utlåtande, hvilket utskottet härmed skolat för Riksdagen

anmäla.

Angående
en inom
Andra
Kammaren
väckt motion.

9:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt, till statsutskottet för beredning öfverlemnad motion (n:o 45), har herr *S. Nordström* föreslagit, att Riksdagen för sin del måtte besluta, att ledamot af häradsrätt, i likhet med skiftesgodeman och ledamot af egodelningsrätt, för sin ordinarie tjenstgöring tillerkännes dagtraktamente med 4 kronor 50 öre för hvarje förrättningsdag, som han personligen deltagar i rättens förhandlingar, jemte reseersättning enligt femte klassen af gällande resereglemente till och ifrån förrättningsstället; samt att för detta ändamål under andra hufvudtiteln måtte anslås ett förslagsanslag af 350,000 kronor.

Till stöd för detta förslag har motionären anført följande: Enligt 1 kap. 2 § rättegångsbalken väljes ledamot af häradsrätt för en tid af sex år, dock med rätt för den valde att efter två år afgå. Nu utgjorde det ett nogsamt känt förhållande, att den stora mängden af dem, som invaldes till nämndemän, icke qvarstannade i rätten längre än de två år, hvarunder de vore tvungna att qvarsitta. Sådana täta ombyten kunde likväl icke lända till fromma för rättskipningen. Visserligen betraktades nämndemansinstitutionen af mången såsom föråldrad och utan inflytande på rättsförhandlingarna; men så kunde och så borde det likväl icke vara. En upplyst, rättänkande och sakkunnig nämndeman kunde mången gång genom sin erfarenhet och kännedom om sakförhållandet väsentligen inverka på rättens beslut. Om man blott tänkte sig en så enkel åtgärd som tillsättandet af förmyndare eller godemän, så borde detta vara i ögonen fallande. I synnerhet blefve detta fallet, när en ung, oerfaren och med ortens förhållanden obekant domare förde ordet inom rätten. Om nu rättens ledamöter vore lika oerfarna som domhafvanden, så kunde häradsrättens beslut understundom blifva af ganska betänklig beskaffenhet. För att råda bot för detta missförhållande, kunde intet verksammare medel användas, än att nämndemännen tillerkändes skäligen godtgörelse för den tid, de såsom sådana försatte. Visserligen gäfves undantag, men såge man på den stora mängden, så kunde det knappast förnekas, att nämndemansbefattningen betraktades såsom ett onus, som man helst undveke, hvilket man så fort möjligt gjorde sig utaf med och till hvilken befattning hvilken medelmätta som helst ansåges god nog. Så borde det likväl icke vara. Fordom hade nämndemansbefattningen medfört ganska väsentliga fördelar, såsom befrielse ifrån krono- och kungsskjutsar m. m., som på den tiden rätt ofta förekommit. Då man visste, hvilket stort inflytande, ekono-

mien utöfvade inom det praktiska lifvet, så kunde man vara förvissad om, att de medel, som ansloges till aflöning åt nämndemän för deras ordinarie tjenstgöring, skulle vara synnerligen väl använda, ty derigenom skulle med all säkerhet vid rätten qvarstanna mången dugande och ärlig man, som nu toge afsked ifrån densamma, så snart han dertill vore berättigad.

Enär nämndemansinstitutionen är och, enligt utskottets mening, bör förblifva byggd på den grundsats, att befattningen såsom nämndeman är ett på medborgarnes förtroende grundadt hedersuppdrag, för hvilket aflöning ej bör uppbäras, får utskottet, hvilket icke försport, att någon svårighet uppstått att finna lämpliga personer till besättande af lediga nämndemansbefattningar, hemställa,

att herr Nordströms förevarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

10:o. I afseende å öfriga ordinarie anslag under denna hufvudtitel har någon förändring icke föreslagits.

Utskottet hemställer,

*Angående
öfriga
ordinarie
anslag.*

att samtliga de ordinarie anslagen under denna hufvudtitel, i hvilka förändring här ofvan icke blifvit ifrågasatt, må i 1899 års riksstat upptagas till oförändrade belopp, dock att anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. må få till beloppet jemkas i den mån, som det för jemnande af hufvudtitelns slutsumma kan finnas erforderligt.

Extra anslag.

11:o. Under tillstyrkan af bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, hemställer utskottet,

*Angående
anslag till
lagbyrån.*

[7.]

att Riksdagen må, för fortsatt uppehållande af lagbyråns verksamhet, på extra stat för år 1899 anvisa ett belopp af 25,000 kronor.

12:o. I enlighet med Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, hemställer utskottet,

*Angående
arfvoden åt
krigs-
hofrättens
ordförande
och militära
ledamöter.*

[8.]

att Riksdagen må för år 1899 till arfvoden åt krigshofrättens ordförande och militära ledamöter på extra stat anvisa 3,250 kronor.

Angående
stats-
kontorets
förskott.
[9.]

13:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att medgifva, att af besparingarna å anslaget till nya lagberedningen för åren 1893 och 1894, tillhopa 13,082 kronor 22 öre, ett belopp af 11,770 kronor 17 öre måtte få användas till ersättande af förskott till komitén för vidtagande af en revision af den militära rättegångsordningen.

Föredragande departementschefen har till statsrådsprotokollet anført, att statskontoret i skrifvelse den 16 november 1897 — med anmälan, att statskontoret, jemlikt kongl. brefven den 20 december 1895, den 14 februari och 11 september 1896 samt den 22 januari och 5 februari 1897, till komitén för vidtagande af en revision af den militära rättegångsordningen af under händer varande medel förskottsvis utbetalt 11,770 kronor 17 öre — hemställt, att Kongl. Maj:t tacktes förordna om godtgörelse till statskontoret för de sålunda förskjutna medlen, och ansåge departementschefen, att, i öfverensstämmelse med hvad förut egt rum, af den besparing å sammanlagdt 13,082 kronor 22 öre, som, enligt hvad från statskontoret meddelats, förefunnes å anslaget till nya lagberedningen för åren 1893 och 1894, erforderligt belopp borde användas till bestridande af omförmälda förskott.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må medgifva, att af besparingarna å anslaget till nya lagberedningen för åren 1893 och 1894, tillhopa 13,082 kronor 22 öre, ett belopp af 11,770 kronor 17 öre må användas till ersättande af förskott till komitén för vidtagande af en revision af den militära rättegångsordningen.

Angående
en inom
Andra
Kammaren
väckt motion.

14:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 82) har herr A. *Hedin* gjort framställning om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om verkställande och framläggande af utredning beträffande statens embets- och tjänstemäns dagliga tjänstgöringstid samt om anvisande af anslag för detta ändamål.

Öfver berörda motion kommer utskottet att framdeles afgifva utlåtande; hvilket utskottet skolat redan i utlåtandet angående regleringen af utgifterna under denna hufvudtitel för Riksdagen

anmäla.

Stockholm den 8 februari 1898.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.

Reservation

vid *punkt 4:o* (angående aflöning till bevakningsbefälhafvaren vid tvångsarbetsanstalten i Norrköping)

af herrar *P. Pehrsson, H. Andersson, P. Ersson, C. Persson, O. Erickson, K. A. Kihlberg, F. O. Larsson, I. Månsson, J. A. Sjö, S. O. Nylander, P. Norberg* och *O. F. Petersson*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Den af departementschefen till stöd för ifrågavarande framställning anförda omständigheten, att fångarnas antal vid tvångsarbetsanstalten i Norrköping väsentligt ökats, sedan lönevilkoren för bevakningsbefälhafvaren fastställdes, torde, enligt utskottets mening, icke i och för sig utgöra giltig anledning till löneförhöjning för bevakningsbefälhafvaren. Det lär nemligen hufvudsakligast vara bevakningsmanskapet, som genom de inträdda förändringarna erhållit ökad arbete, och, efter hvad utskottet inhemtat, har också antalet konstaplar och vaktqvinnor ökats. Något behof af höjda aflöningsförmåner för ifrågavarande bevakningsbefälhafvare torde därför icke förefinnas.

Utskottet hemställer fördenskull,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må af Riksdagen bifallas.»

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1898 års riksstat anslår:			
Anvisning i kontant.			
Kronor	ö.	Justitie-	
17,000	—	Departementschefen	
35,800	—	Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli	
6,000	—	Departementschefens ombud för tillsyn öfver skrifers allmängörande, <i>förslagsanslag</i>	
182,700	—	Högsta domstolen	
18,800	—	Justitiekanslersexpeditionen *)	
150,400	—	Nedre justitierevisionen	
666,287	—	Svea hofrätt med derunder lydande justitiestat	
476,913	—	Göta hofrätt med derunder lydande justitiestat	
208,713	—	Hofrätten öfver Skåne och Blekinge med derunder lydande justitiestat	
11,100	—	Krigshofrätten	
55,000	—	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	
1,695,875	—	Fångvården:	
		Fångvårdsstyrelsen	
		Fångars vård och underhåll:	
		Bestämdt anslag. Nuvarande belopp	
		Ökas med.....	
		Förslagsanslag. Nuvarande belopp	
		Minskas med.....	
		Ålderstillägg för en del vid fångvårdsstyrelsen och fångvården anstälde embets- och	
		Vård och underhåll af läns- och kronohäkten, <i>reservationsanslag</i>	
84,000	—	Ersättning åt personer, menigheter och allmänna inrättningar för dem genom nya straff-	
12,000	—	Medikolegala besigtningar, <i>förslagsanslag</i>	
18,000	—	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	
135,000	—	Ersättning åt domare, vittnen och parter, <i>förslagsanslag</i>	
64,262	—	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>	
4,500	—	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	
S:a	3,842,350	*) Öfver detta anslag kommer utskottet framdeles att afgifva utlåtande.	

riksstatens **A n d r a** hufvudtitel.

departementet.

		Förslag till blifvande riksstat:	
		Anvisning i kontant.	
		Kronor	ö.
departementet.		17,000	—
.....		35,800	—
.....		6,000	—
.....		182,700	—
.....		18,800	—
.....		150,400	—
.....		666,287	—
.....		476,913	—
.....		208,713	—
.....		11,100	—
.....		55,000	—
.....		59,500:	—
.....		497,500:	—
.....		1,600:	499,100: —
.....		1,043,875:	—
.....		1,500:	1,042,375: —
.....		1,541,475:	—
tjenstemän, <i>förslagsanslag</i>		65,000:	—
.....		30,000:	—
.....		1,695,975	—
lagens införande frångångna bötesandelar, <i>förslagsanslag</i>		84,000	—
.....		12,000	—
.....		18,000	—
.....		135,000	—
.....		64,262	—
.....		4,500	—
.....		S u m m a	3,842,450

Bil. Litt. B.

**Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens
A n d r a hufvudtitel.**

	Kronor	ö.
Justitiedepartementet.		
För fortsatt uppehållande af lagbyråns verksamhet.....	25,000	—
Till arfvoden åt krigshofrättens ordförande och militäre ledamöter	3,250	—
Summa	28,250	—